

Tomater - så, omskola, sköta om

Inomhus: De flesta säger att man ska så tomatfrön cirka 6-8 veckor före utplantering. 2020 sådde jag i mars-april och satte ut i början av juni, men det tog lång tid innan något mognade. 2021 sår jag hälften i februari och hälften i mars och använder extra belysning så de har ca. 14 timmar ljus per dag. Jag sår också några små fönstertomater i mellandagarna för skoj skull... so man sår får man skörda, ev, sår jag i flera omgångar när jag sår, så det blir skörd varje vecka. Sen är det ju det där med att några sorter är tidiga och andra sena...

Så i mini-drivhus, småkrukor eller "tetrapack-metoden" (typ mjölkkartong, gör några hål i botten för dränering, skär i hörnkanterna tills det är 5 cm kvar, vik ner. Vid nästa omskolning viker du upp kanterna några cm och tejpar runt om, eller har gummisnodd - fyll på med jord).

Kom-i-håg etiketter! Man tror man minns – men... Jag färgkodar lapparna så det är enkelt att se om det ska bli **höga, halvhöga** (tjuvas, binds) eller **dvärg, ampel, kruk** (tjuvas och binds inte).

Viktigt att såjorden är överst då plantan inte klarar näringen i planteringsjorden i början. Jorden ska vara fuktig men inte blöt.

Släta till jorden. Gör hål med en platt pinne (penna). Djup 3-5 mm för vanliga tomater och 1-2 mm för cocktailtomater. Täck tunt med lite jord. En del täcker inte alls och det verkar funka det också. Om du inte sår i drivhus så täck med plast med lufthål i (det får inte blir för blött).

~~~~~  
¼ såjord  
~~~~~  
¾
planterings-
jord
~~~~~

Min erfarenhet är att de flesta tomatfrön gror. Kan därför vara bra att inte så många fler än vad du tänkt ha som plantor.

**Optimalt vid frön:** En del gror tomater i mörker. Andra ljust. Bra om de står på värmematta eller golvvärme, men funkar utan.

Plantorna kommer upp efter 5-10 dagar. Ingen grodd efter 2 veckor: släng (dvärgbusktomater växer dock saktare).

Ta bort locket/plasten efter ytterligare 5 dagar.

**Optimalt nu:** 14-16 timmars ljus. Belysningen ska vara 10 cm från såddens lock vid normala lysrör. Lampor med 500-1000 W kan ha större avstånd. 18-28 grader dagtid, men 10-15 grader nattetid. Detta ger fin färg och starka plantor. *Jag hade plantorna utan extra värme i svalt vardagsrum 2020 och det gick bra.*

Blås gärna på plantorna så fort du har tillfälle, det stärker dem tydligen.

**10 cm:** Skola om = plantera i nya krukor, ca. 12 cm. Nu använder du endast planteringsjord. Hantera plantan varsamt. Håll hellre i bladet än stjälken. Mindre skada om ett blad går av än stjälken. Jorden ska vara lucker och porös så packa inte för hårt. Vattna när du är klar. Vid omskolning så får en del av stammen gärna komma under jorden. Gödsla inte vid omskolning. Själva jorden har egen näring 2-6 veckor beroende på jordkvalitet. OBS! Viktigt att begagnade krukor är diskade så inte några sjukdomar följer med.

**30 cm:** Skola om igen, eller slutplantera direkt utomhus. Ser du rötterna i dräneringshålen så är det dags.

# Tomater - så, omskola, sköta om

## Utomhus

Ta ut dem tidigast i juni (Östergötland). Alternativt: var beredd att ta in dem om det blir under 8 grader på nätterna.

OBS! Plantorna måste **härddas** minst en vecka. När temperaturen är över 10 grader kan du ta ut dem varje dag, men in på nätterna. Låt dem inte stå i sol hela dagen, men morgon och kvällssol går bra. Alternativt lägg över en fiberduk så bladen inte bränns i solen.

Slutplantera när de är 20-70 cm höga. Även nu, låt en del av stammen komma under jorden. Blanda gärna i kompost, naturgödsel, benmjöl, dolomitmjöl, stenmjöl, vedaska. Benmjöl, stenmjöl 1 skyffel/kvm. Vedaska och dolomitmjöl 1 dl/kvm. En del tar hälften kogödsel, hälften planteringsjord och blandar, samt 1 dl vedaska. Jorden ska vara lucker och porös.

Om du planterar i egna hinkar, IKEA-kassar eller andra lösningar, var noga med att göra hål i botten. En del gör hålen någon cm upp, från botten, så inte vattnet går rakt ut i backen.

När plantorna blommar behöver de extra näring. Nässelvatten, vallörtsvatten, guldvatten. Lägg mycket gräsklipp på jorden under hela säsongen – det behåller fukt och ger bra näring (kväve). Ge näring svagt varje gång eller en gång i veckan.

En busktomat mår gott i minst en 20 liters kruka. Svarta krukor/hinkar är bra. Annars plantavstånd 60-80 cm. Höga eller halvhöga/buskiga tomater funkar ok med 4 stycken i en stor pallkrage. När jag hade 6 i en pallkrage blev det trångt och grenar knäcktes. Det tror man inte i juni vid utplanteringen!

Förbered för **uppbinding** och **stödpinnar** från början. Det kan fort komma en storm som knäcker även mindre plantor.

*Skaka plantor med blommor* ofta så underlättar det pollineringen – ett måste i växthus.

*Vattna regelbundet*, minst 3 gånger i veckan om plantorna står i svarta hinkar. Vattna med svag näringslösning (nässelvatten, guldvatten, hönsgödsel, lite vedaska) som har måttlig kvävehalt och hög andel fosfor och kalium från blomning till halva augusti. Sluta därefter att både vattna och gödsla för att undvika spruckna tomater.

Vattna helst på morgonen och då på jorden, inte på bladen.

Tomater vill ha det ganska torrt, massor sol – men inte för varmt (20-28 grader är lagom).

Många säger att högväxande tomater ska tjuvas varannan vecka, men en del gör inte det. Jag gjorde det lite som jag kom-i-håg de 2020 och det gick bra.

Plantan behöver sina blad för fotosyntesen men det är bra att glesa ur nedtill en aning. När det kommer frukter kan man ta bort de nedersta grenarna och bladen. En del tar bort mycket mer blad och får ändå tomater. I stora växthus har jag sett att de tagit bort mängder av blad, men de har väldigt regelbunden vattning.